

ТРИДЦЯТЬ ТРЕТЯ ЩОРІЧНА НАУКОВА ШЕВЧЕНКІВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ В НЬЮ-ЙОРКУ

9 березня ц. р. Наукове товариство ім. Шевченка в Америці (НТШ-А), Українська вільна академія наук (УВАН), Український науковий інститут Гарвардського університету (УНІГУ) за участі науковців Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України провели в Нью-Йорку традиційну шевченківську конференцію. Її відкрила науковий секретар УВАН і НТШ *Анна Процик*, яка наголосила, що чергова конференція відбувається рівно за рік до славетного ювілею – 200-ліття від дня народження Шевченка. Плідно функціонує відновлений Інститут шевченкознавства при УВАН, який підтримують численні українські установи в Америці. Від самого дня заснування наукові проекти Інституту концентрувалися довкола вивчення творчості Шевченка. Як один із виявів цієї діяльності в 1950-х рр. започатковано наукові шевченкознавчі конференції в Нью-Йорку. Завдяки таким визначним дослідникам, як Ю. Шевельов, та за підтримки в той час молодих діячів управи УВАН (наприклад, О. Федішина) деякі науковці були одночасно дійсними членами і УВАН, і НТШ, тому конференції проводилися спільно обома установами. Саме Шевченко став об'єднувачим вузлом для двох осередків української науки у США, а протягом останнього двадцятиліття уможливилася співпраця з шевченкознавцями з України. А. Процик висловила переконаність, що головні шевченківські проекти 2014 року та ювілейна конференція відбуватимуться під знаком співпраці українських шевченкознавців – як діаспорних, так і з України.

Присутні заслухали листове привітання учасникам конференції від директора Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України акад. М. Жулинського, який побажав поважному зібранню плідної праці та результативних дискусій, що сприятимуть подальшому поступу українського шевченкознавства. Він наголосив, зокрема, що досягнення і внесок НТШ в Америці, УВАН у США та Українського наукового інституту Гарвардського університету в розвиток науки про Шевченка, численні заходи української спільноти в Америці з ушанування його пам'яті добре відомі в Україні. Значного розголосу вже набув Ювілейний проект НТШ-А до 200-річчя від дня народження поета й художника, що має стати ще однією сходинкою на шляху до наукового пізнання творчості митця. На знак глибокої поваги й зі сподіванням на співпрацю у відзначенні славетного ювілею М. Жулинський передав шість томів Повного зібрання творів Шевченка у 12 томах та щойно видані два томи Шевченківської енциклопедії в 6 томах.

Член-кор. НАН України *Т. Гундорова* у виступі “Жінка, цивілізація та природа у повістях Тараса Шевченка” розглянула питання про співвіднесення між собою авторських масок Шевченка як Кобзаря (у його ліриці) та Кобзаря Дармограя – так він підписав кілька повістей. На її думку, російськомовні повісті пронизані авторською грою, самоіронією та містифікацією. Т. Гундорова розглянула проблематику повістей крізь призму авторських культурних проектів, зосередившись на цивілізаційно-культурному проекті, котрий Шевченко розпочав розробляти в пору свого заслання і який пізніше, на переконання дослідниці, ліг в основу філософії українського народництва. Саме в повістях Шевченка накреслюється ціла культурно-освітня програма, логічним продовженням якої стане публікація “Букваря”. В основі цієї програми – три ключові ідеї: потреба жіночої освіти, станова видозміна суспільства й хуторна культура. Цю ж доповідь Т. Гундорова виголосила 21 березня на науковому симпозіумі в Українському науковому інституті Гарвардського університету.

О. Федорук у виступі “Один з оточення Шевченка: Олекса Сенчило-Стефановський” докладно розповів про цього Шевченкового товариша, який свого часу був близьким не тільки до Шевченка, а й до Куліша. Як зауважив науковець, Сенчило-Стефановський у Шевченковому житті – постать не епізодична: про їхню близькість свідчить доволі значне листування між ними – тільки листів Шевченка було біля двадцяти. О. Федоруку вдалося розшукати портретне зображення Сенчило-Стефановського роботи Л. Жемчужнікова. Науці воно було невідоме, і це нині єдине зображення Сенчила. Час створення цього малюнка, найімовірніше, середина 1850-х років.

(зліва направо) Т. Гундорова, Г. Грабович, А. Процик, О. Федорук, О. Боронь

У доповіді “Альбом офортів Тараса Шевченка “Мальовнича Україна” у відгуках російської преси 1844 року”, написаній у рамках підготовки заходами НТШ в Америці двотомного коментованого видання матеріалів “Тарас Шевченко в критиці” (перший том, що охоплює прижиттєву рецепцію, вже передано до друку), *О. Боронь* розглянув нечисленні публікації про “Мальовничу Україну” в загальноімперській пресі. Зокрема, він поставив під сумнів Шевченкове авторство оголошення про “Мальовничу Україну”, уміщене в петербурзькій газеті “Северная пчела” 25 серпня 1844 р.

У фінальному слові президент НТШ-А *Г. Грабович* підсумував висловлені думки, наголосивши на науковому значенні Шевченківського проекту, який реалізує очолювана ним установа за участі працівників Інституту літератури. Ішлося, зокрема, про перше факсимільне видання “Гайдамаків” Шевченка в комплекті з монографією *Г. Грабовича* “Шевченкові “Гайдамаки”: Поема і критика” та книжкою, де вміщено критичний текст поеми, супроводжуваний дослідженням *О. Федорука* “Перше видання Шевченкових “Гайдамаків”: Історія книжки”.

Отримано 27 березня 2013 р.

*Олександр Боронь
м. Київ*

